

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 28 juni 2017
Agendapuntnr.
Onderwerp Jaarverslag 2016

Datum 30 maart 2017
Bijlagen 5

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u het jaarverslag over 2016 aan van ons hoogheemraadschap. Het jaarverslag vormt samen met de jaarrekening de bestuurlijke verantwoording over de uitvoering van de taken gedurende het afgelopen jaar. In deze aanbiedingsnotitie lichten wij de gekozen vorm van rapportage toe, gaan wij in op de resultaten en belichten wij waar nodig de achtergronden van deze resultaten.

2. Jaarverslag

Het jaarverslag sluit aan op de programmabegroting voor 2016. De begroting 2016 bevat vijf programma's, die in grote lijnen gebaseerd zijn op de thema's uit het Waterbeheerplan 2016-2021 (WBP). Elk programma is opgebouwd uit een aantal vaste elementen.

In het verlengde van de begroting 2016 richt het jaarverslag zich naast de financiële verantwoording ook op de behaalde resultaten. In de programmaverantwoording van het jaarverslag 2016 is beschreven wat elk programma op hoofdlijnen inhoudt en wat de beoogde effecten, doelen en ambities zijn. Tevens is beschreven wat we specifiek wilden bereiken en wat we bereikt hebben in 2016. Tot slot wordt in de programmaverantwoording van het jaarverslag per programma en per beleidsproduct toegelicht wat dit heeft gekost.

In deze toelichtende notitie staan wij eerst stil bij de resultaten in algemene zin, waarna we de toelichting op de jaarrekening verdiepen naar een analyse op kosten- en opbrengstsoorten, gevolgd door de resultaatbestemming. Daarna volgt een beschouwing van de treasury, de investeringen en de balans. Tot slot wordt de accountantsverklaring kort toegelicht.

Financieel resultaat

Het exploitatiesaldo voor resultaatbestemming is € 2,6 miljoen negatief. De lasten zijn circa € 0,7 miljoen hoger dan begroot en de baten circa € 1,9 miljoen hoger dan begroot. Het exploitatieresultaat is daardoor circa € 1,2 miljoen positiever uitgekomen dan begroot. In het bijgevoegde jaarverslag treft u een uitgebreide analyse naar programma's en beleidsproducten aan. Daarbij zijn de begrote bedragen ontleend aan de voorjaarsnota 2016 en inclusief begrotingswijzigingen naar aanleiding van de eerste bestuursrapportage. Hieronder volgt een toelichting op het resultaat per kosten- en opbrengstsoort.

Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2016	Rekening 2016	Vershil 2015
	Lasten			
2.1	Rente en afschrijvingen	23.750	23.488	262
2.2	Personeelslasten	26.651	26.510	141
2.3	Goederen en diensten van derden	41.491	41.687	-196
2.4	Bijdragen aan derden	7.698	7.542	156
2.5	Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien	300	1.422	-1.122
	Totaal lasten	99.890	100.650	-760
	Baten			
3.1	Financiële baten	1.350	1.347	3
3.2	Personeelsbaten	659	727	-68
3.3	Goederen en diensten aan derden	2.594	3.189	-595
3.4	Bijdragen van derden	1.225	1.425	-200
3.5	Waterschapsbelastingen	85.172	86.147	-75
3.6	Interne verrekeningen	5.060	5.175	-115
	Totaal baten	96.060	98.010	-1.950
	Exploitatieresultaat	-3.830	-2.640	1.190

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Lasten

Rente en afschrijving

De kapitaalslasten laten een restant zien van circa € 260.000. Enerzijds zijn de rentekosten € 92.000 lager dan begroot, wat veroorzaakt wordt doordat er leningen zijn afgesloten tegen iets lagere rente percentages dan begroot. Anderzijds zijn de afschrijvingskosten € 168.000 lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere afschrijvingskosten op het financiële systeem dat in 2016 in gebruik is genomen.

Personeelslasten

De totale personeelslasten laten een overschot zien van circa € 141.000. De personeelslasten bestaan uit verschillende componenten; de belangrijkste worden toegelicht.

Aan loonkosten voor eigen personeel is circa € 2,1 miljoen minder uitgegeven, omdat de formatie wordt gebudgetteerd en de werkelijke bezetting lager was. De vacatureruimte die daardoor ontstaat, kan worden benut om te werven of om inleenkrachten in te huren. Minder loonkosten heeft ook effect op de sociale lasten die daardoor lager uitvallen dan begroot.

In 2016 is voor circa € 3,1 miljoen ingehuurd en dat is 13,7% van het totale loonsombudget. Het budget voor inhuur is bestemd voor het inhuren van projectleiders. Het opvangen van werkzaamheden door vacatures en het vervangen van medewerkers bij langdurige ziekte, wordt financieel gedekt uit de vacatureruimte.

De overige personeelskosten laten een voordeel zien van circa € 330.000. Er is minder uitgegeven aan Arbo kosten, werving en selectie en advieskosten personeel.

Goederen en diensten van derden

Bij goederen en diensten is ten opzichte van de begroting een overschrijding van € 200.000 gerealiseerd.

Nadelen:

Het baggerbudget kent een overschrijding van circa € 600.000 op de hoofdkostensoort goederen en diensten van derden. Hierbij is geen rekening gehouden met incidentele opbrengsten die voor het baggeren zijn gerealiseerd. Rekening houdende met deze incidentele opbrengsten kent het baggerbudget een nadeel van circa € 430.000. Zie voor verdere uitleg de toelichting onder programma 2.

De kosten voor het grensoverschrijdend afvalwater zijn door een eindafrekening met de belastingjaren 2012 en 2013 en een bijstelling van de prognose over de nog op te leggen ve's van de openstaande belastingjaren 2014, 2015 en 2016 met circa € 820.000 overschreden. Deze verhoging wordt verder uitgelegd in programma 3.

Overige nadelen:

- De energiekosten zijn circa € 65.000 hoger dan begroot;
- De belastingkosten vallen circa € 25.000 hoger uit dan begroot;
- € 50.000 meer leasekosten.

Voordelen:

De organisatie kent een lagere besteding van € 1,6 miljoen van de budgetten onderhoud door derden en overige diensten door derden (de overschrijding van het baggeren buiten beschouwing latende). Binnen deze budgetten kent programma 2 een onderschrijding van het budget met circa € 650.000. Programma 3 kent een onderschrijding van € 280.000 en programma 5 en ondersteunende producten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een onderschrijding van € 655.000.

Bijdragen aan derden

De bijdragen aan derden zijn € 156.000 lager dan begroot. Voornaamste oorzaak is dat enkele kostenposten zijn begroot op bijdragen aan derden, maar zijn gerealiseerd op goederen en diensten van derden.

Toevoegingen aan voorzieningen

De dotaties aan de diverse voorzieningen hebben geleid tot een overschrijding van € 1,1 miljoen. Deze is opgebouwd uit een extra dotatie van € 1,2 miljoen aan de voorziening pensioenen en een vrijval van circa € 85.000 op de voorziening wachtgeld.

De extra dotatie aan de pensioenvoorziening is het gevolg van een gewijzigde rekenrente en een noodzakelijke bijstorting aan de pensioenen van het voormalig bestuur wegens een afgegeven contante waarde voor deze groep pensioengerechtigden. Contact met de accountant heeft geleid tot de bevestiging dat dit nog in het jaar 2016 moet worden bijgestort. Dit heeft als effect dat nu de gehele voorziening gebaseerd is op een contante waarde we niet meer jaarlijks hoeven te doteren doteren. Dit zal in de Voorjaarsnota 2017 tot een meerjarig voordeel leiden van circa € 1 miljoen.

De vrijval in de voorziening wachtgeld is het gevolg van een lager uitgevallen realisatie. Het voormalig personeel heeft minder gebruik gemaakt van de wachtgeldregeling dan begroot. Hierdoor blijven er ook na de vrijval van € 85.000 voldoende middelen om aan de verplichtingen te voldoen.

Baten

Financiële baten

De rentebaten zijn conform begroting.

Personeelsbaten

Het hoogheemraadschap ontvangt opbrengsten voor het uitlenen van personeel en uitkeringen op grond van sociale wetten. De personeelsbaten zijn circa € 70.000 hoger dan begroot door incidentele opbrengsten gerealiseerd op grond van de ziekwet (zwangerschap en wajong).

Goederen en diensten aan derden

De meeropbrengst van circa € 590.000 wordt veroorzaakt door:

- Incidentele opbrengst van € 570.000 uit verkoop grond en verkoop duurzame goederen, waaronder de verkoop aan de Rottedijk (Bleiswijk), de Dorpstraat (Gouderak) en IJsseldijk Noord (Ouderkerk aan den IJssel).
- Per saldo € 160.000 hogere opbrengsten uit diensten van derden (zie financiële toelichting per programma)
- € 150.000 lagere opbrengst uit grond en water dan begroot.

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden zijn € 200.000 hoger dan begroot. Dit is het saldo van aan de ene kant niet ontvangen of gecrediteerde bijdragen en aan de andere kant ontvangen bijdragen die niet zijn geraamd.

Voordeel:

- € 72.000 incidentele subsidieopbrengsten Interreg project SPONGE. In de programmabegroting 2017 zijn de te verwachte subsidieontvangsten begroot;
- € 155.000 incidentele subsidieopbrengst Interreg. In de programmabegroting 2017 zijn de te verwachte subsidieontvangsten begroot;
- € 150.000 incidentele opbrengst door bijdrages van de gemeente Krimpenerwaard en Krimpen a/d IJssel voor uitgevoerde baggerwerkzaamheden door het hoogheemraadschap;
- Incidentele opbrengsten ten behoeve van de pilot "Ruimtelijke Instrumentarium Dijken" (€ 50.000) en project PVO macrostabiliteit (€ 30.000);

Nadeel:

- Incidentele lagere bijdrage van € 110.000 van de provincie Zuid-Holland. Het betreft een boekhoudkundige correctie in boekjaar 2016 omdat de verwachte nog te ontvangen bijdrages in de afgelopen jaren abusievelijk te hoog zijn opgenomen in de exploitatie;
- Voor de afrekening van nieuwbouw rioolgemaal Meerzicht, is een teveel aan ontvangen opbrengst van € 158.000 in 2015, alsnog terugbetaald aan gemeente Zoetermeer. Dit betreft een incidentele teruggave.

Waterschapbelastingen

De totale belastingopbrengst in 2016 is circa € 1 miljoen hoger dan begroot; een verschil van 1,1 procent. Dit positieve resultaat is het vooral het gevolg van hogere belastingopbrengsten door een hogere gemiddelde waardestijging van de woningen (WOZ-waarde) dan begroot en na-ijzingen van de bestandoptimalisatie die is volbracht. Verdere uiteenzetting vindt plaats in de financiële paragraaf waterschapsbelasting op pagina

Interne verrekeningen

Het voordeel komt uit op € 114.000. Dit voordeel is opgebouwd uit € 73.000 hogere geactiveerde personeelslasten, voortkomend uit het meer schrijven van uren op investeringsprojecten dan begroot en € 41.000 hogere onttrekkingen aan voorzieningen, door een voordeel aan het betaalde en te betalen wachtgeld. Door dit laatste voordeel ontstaat er

vrijval uit de voorziening wachtgeld, wat gunste komt van het exploitatieproduct organisatiebeleid en -beheer.

Begrotingscriterium

In 2016 is op alle programma's binnen de begroting gewerkt (hoogstens 5% overschrijding met een maximum van € 250.000) behalve op programma 5 Omgeving en Organisatie. Dit wordt met name veroorzaakt door een incidenteel verhoogde dotatie aan de pensioenvoorziening bestuur. De redenen hiervoor zijn toegelicht in het jaarverslag onder de programmaverantwoording 5.

3. Resultaatbestemming

Onderdeel van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) is dat de verenigde vergadering een bestemming geeft aan het resultaat per taak. Hieronder worden de resultaten per taak opgesomd en voorstellen gedaan voor de bestemming daarvan.

Watersysteembeheer

Wij stellen u voor om:

- De vrijval van de bestemmingsreserve afkoop erfpacht ad. € 81.000 in mindering te brengen op het nadelig exploitatieresultaat;
- het nadelig exploitatieresultaat na bovengenoemde mutatie ad. € 1,7 miljoen ten laste te brengen van de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2016 € 10,1 miljoen.

Zuiveringsbeheer

Wij stellen u voor om:

- de vrijval van de bestemmingsreserve subsidie slibverbrandingsinstallatie ad. € 181.000 en reserve egalisatie Cross Border Lease (CBL) ad. € 18.000 in mindering te brengen op het nadelig exploitatieresultaat;
- het nadelig exploitatieresultaat na bovengenoemde mutaties van € 0,9 miljoen ten laste te brengen van de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2016 € 7,8 miljoen.

Wegenbeheer

Wij stellen u voor om:

- het positieve exploitatieresultaat van € 366.000 ten gunste te brengen van de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2016 € 3,9 miljoen.

4. Treasury

Deze paragraaf vloeit voort uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en is bedoeld om financiële risico's in omvang te beperken.

Verrichte transacties

In het verslagjaar is voor een bedrag van € 15,1 miljoen aan leningen afgelost en is een lening van in totaal € 20 miljoen aangetrokken. Er zijn in 2016 geen tijdelijk middelen uitgezet.

Schatkistbankieren

Sinds 2014 moeten de waterschappen middelen die zij tijdelijk niet voor hun publieke taken nodig hebben, en voor zover die het drempelbedrag te boven gaan, in de schatkist aanhouden. Voor het hoogheemraadschap is het drempelbedrag vastgesteld op

€ 752.775 (0,75 procent van € 100,3 miljoen). In 2016 bleef het hoogheemraadschap onder dit drempelbedrag. Er zijn dus geen middelen in de schatkist aangehouden.

Toetsing kasgeldlimiet

Op grond van de Wet Fido is het maximum bedrag voor het aantrekken van kort geld voor waterschappen bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor 2016 op € 23,1 miljoen is vastgesteld.

In het verslagjaar werd de kasgeldlimiet twee kwartalen opeenvolgend overschreden. De overschrijdingen bedroegen in het 2e kwartaal € 1 miljoen en in het 3e kwartaal € 22.000. De onderschrijdingen waren in het 1e kwartaal € 1,4 miljoen en in 4e kwartaal € 11,9 miljoen.

Toetsing renterisiconorm

De rente/risiconorm bindt de looptijd van leningen aan een minimum. De wet Fido is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal van het waterschap aan het begin van het jaar. In de 'Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden' is dit percentage voor de waterschappen vastgesteld op 30 procent. Voor het hoogheemraadschap is de maximale rente/risiconorm berekend op € 29,9 miljoen (30 procent van € 99,8 miljoen). In 2016 bedroegen de verplichte aflossingen € 14,3 miljoen en waren er geen leningen met renteherziening in portefeuille. Daar bleef het hoogheemraadschap ruimschoots onder de rente/risiconorm.

EMU-saldo

Iedere overheidsorganisatie krijgt een bepaald EMU-tekort toegewezen, de zogenaamde referentiewaarde. In 2016 is de referentiewaarde van HHSK bepaald op € 14,6 miljoen negatief.

Uit het jaarverslag blijkt dat het werkelijke EMU-saldo over 2016 uitkomt op een tekort van € 10,9 miljoen. Dat is € 3,7 miljoen lager dan de referentiewaarde en € 10,3 miljoen lager dan de begroting. Dit verschil komt vooral doordat de werkelijke investeringssubsidies, de bruto investeringsuitgaven en de betalingen van de voorziening lager zijn dan begroot.

5. Investeringskredieten

Het saldo van de 39 investeringskredieten en 3 opbrengstenkredieten die worden afgesloten en geactiveerd bedraagt € 18,7 miljoen. Ten opzichte van de oorspronkelijke ramingen wordt het totaal overschreden met circa € 5,3 miljoen (22,2%).

Van het totale gevoteerde krediet van € 280,3 miljoen resteert per 31 december 2016 nog € 85,4 miljoen. Het totaal van de gevoteerde investeringskredieten die worden afgesloten bedraagt € 18,7 miljoen.

De gerealiseerde investeringsuitgaven zijn 84% van de begrote uitgaven. Voor een nadere toelichting op de investeringsuitgaven per programma wordt verwezen naar het hoofdstuk Investeringskredieten van het jaarverslag.

6. Accountantsverklaring en rechtmatigheidsverklaring

De jaarrekening 2016 is gecontroleerd door Baker Tilly Berk. Er wordt een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening 2016 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 en dat de jaarrekening in overeenstemming is met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Ook zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de verordeningen van ons hoogheemraadschap.

De goedkeurende accountantsverklaring over 2016 wordt in de jaarrekening 2016 opgenomen.

7. Voorstel

Wij stellen uw vergadering voor:

- de jaarrekening over 2016 vast te stellen en daarmee het college decharge te verlenen over 2016;
- in te stemmen met de hierboven in paragraaf 3 voorgestelde bestemmingen van de resultaten per taak;
- het concept jaarverslag over 2016 goed te keuren;
- Verschoning te verlenen voor begrotingsonrechtmatigheid van het programma Omgeving en Organisatie.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters